

## Stäng

Detta är den utskriftvänliga versionen av artikeln. Välj *Skriv ut* i din webbläsare för att inleda utskrift. (Detta meddelande skrivs ej ut)

Utskriftversion av: <http://dt.se/pralin/hemma/reportage/1.3960677--jag-ar-sa-glad-att-jag-lever->



"Mest är jag tacksam över att de till slut tog det på allvar. Jag är så glad att jag lever" säger Elena Larsson. I bakgrunden en overhead-projektion av ett träd som hon gjort på väggen hemma i Borlänge. Fotograf: Johan Solum

## ”Jag är så glad att jag lever”

Hon låg på intensivvård, nära döden efter lång sjukdom. Då äntligen kände en läkare igen symptomen. Elena Larsson fick veta att hon hade en mycket allvarlig åkomma – och strålande av lycka. – Jag var så glad att jag hade en sjukdom. En riktig, säger hon.

### *Fakta*

#### **Addisons sjukdom är mycket ovanlig**

Elena Larssons diagnos är Morbus Addisons sjukdom och autoimmun B12-vitaminbrist.

Sjukdomen är mycket ovanlig. Orsaken är nästan alltid autoimmun – immunsystemet som ska reagera mot virus eller bakterier ger sig i stället på vävnader i kroppen. I det här fallet leder det till att cellerna i binjurebarken förstörs.

Obehandlad leder sjukdomen till döden, men prognosen vid behandling är mycket god.

Sjukdomen är uppkallad efter Thomas Addison, som beskrev den 1855.

Patienter med Addisons sjukdom söker ofta läkare upprepade gånger för trötthet,

muskelsvaghet och viktnedgång utan att få rätt diagnos.

Symptom: Trötthet, yrsel, magont, bruntoning av hud, hjärtklappning, diarré och kräkningar.

Medicinering: Kortison, aldosteron och DHEA.

Sjukdomshistorien börjar när hon som 14-åring svimmade, fast det är oklart om det hade med Addisons sjukdom att göra. Hon fick järntabletter, men svimningsanfallen fortsatte under tonåren, hon blev ofta förkyld, fick en svårbotad lunginflammation, värk i nacke och axlar som inte gick över och var ständigt trött.

När hon gick till ungdomsmottagningen 2003 misstänkte läkaren att hon svälte sig själv, hon började få raseriutbrott utan anledning, värken blev värre, liksom svimningsanfallen med kramper. Dessutom började hon få ont i magen.

I januari 2006 hade Elena Larsson en färdig examen från högskolan mediekommunikationsprogram, efter tre års studier. Hon har fått kämpa, det gick så långt att hon utvecklade en teknik att anteckna och blunda samtidigt. Dessutom jobbade hon extra i en videobutik.

I samma veva sökte hon hjälp på vårdcentralen i Borlänge, för värken i nacke och skuldror och domningar i armarna. Läkaren ville skriva ut antidepressiva, men hon vägrade.

I mars hade hon tappat matlusten helt och fick träffa en ny läkare. Samtidigt var sambons mamma svårt sjuk. Förhållandet tog slut och i april flyttade hon hem till pappa i Leksand.

– Där i början av 2006 började de väl misstänka att jag var anorektiker, berättar Elena Larsson som i juli samma år hade så ont i kroppen att pappa fick hjälpa henne på med strumporna och försöka få i henne mat.

Hon spydde upp allt hon åt och hade tappat 13 kilo på några månader. Läkare på vårdcentralen ville skicka henne till psykmottagningen och även vid ett akutbesök i Falun ville läkaren skriva remiss till Sätters sjukhus. Elena blåvägrade.

Augusti 2006 minns hon som totalt mörker, hon hade dödsångest, var rädd för att somna och kanske aldrig vakna igen. På natten den sista augusti kröp hon in till pappas sovrum – Elena ville inte dö ensam.

På morgonen ville pappa Sven ringa ambulans, men Elena vägrade, rädd för att hamna på psykvård i Säter. Framåt eftermiddagen var hon knappt kontaktbar. Pappa ringde ambulansen och tog ett för Elena livsavgörande beslut: När ambulanssjukvårdarna

frågade vart de skulle köra henne, då sa han Mora. Falun hade de ju redan provat.

Det enda Elena minns från ambulansfärden är att hon åkte in i väggen en gång. Det gick snabbt, det var bråttom. På akuten i Mora hittade vårdpersonalen ingen puls, den slog för snabbt. På intensivvårdsavdelningen kopplades hon upp mot utrustning som visar 250 i puls och knappt något blodtryck.

På akuten hade hon varit oregerlig, bland annat slet hon av sig kläderna innan hon kröp ner i en säng. Och det var tur. AT-läkaren som tjänstgjorde tyckte inte hon såg ut som en anorektiker i kroppen.

– Han såg att jag var mager, men att jag hade bröst och andra kvinnliga former kvar, berättar Elena Larsson.

Det här var en fredagskväll, läkaren gick hem och funderade. Samtidigt lyckades de på intensivvårdsavdelningen stabilisera läget för Elena. Själv minns hon väldigt lite, mamma var där på dagarna, anhöriga kom på besök. Pappa som sov i ett anhörigrum hade svåra dygn – dottern dödssjuk och runt omkring på intensivvårdsavdelningen pågick kampen för livet, som en del förlorade.

– Jag minns att de ruskade mig där jag låg i sängen, men jag fräste och ville vara i fred, dit jag var på väg var det skönt, säger Elena Larsson.

Läkaren som hade tagit hand om henne på akuten funderade över helgen, och mindes att en mentor berättat om ett ovanligt fall som han stött på – Addison's sjukdom. Läkaren ringde avdelningen, och personalen som var i tjänst började ställa de rätta frågorna: Om mörknande hy, håravfall, utmattning och saltsug.

På måndagskvällen togs nya prover som skickades med taxi till Falun, men Elena fick en första dos kortison, redan innan svaren kommit.

Efter den sprutan gick det bara någon timme, sedan sa Elena "far, jag är hungrig" – för första gången på månader. Tre clementiner och en skinksmörgås senare fick hon hjälp att duscha.

Om det här kan du läsa mer detaljerat i en logg som Elena Larsson publicerat på internet, under rubriken Hur Lelle fick Addison's sjukdom... I dag är hon glad att hon skrev ner allt så ordentligt.

– Jag minns inte längre så mycket av den perioden. Jag var svag, hade troligen syrebrist i hjärnan, och kanske har jag förträngt det nu när jag är frisk.

Men hon minns morgonen den 5 september, för fem år sedan. Det var en tisdag och hon

klarade att gå upp själv, utan stöd. Hon fick nys om att sjukhusbiblioteket sålde ut böcker och släpade dit sin far. "Vi kanske ska fråga sjuksköterska först" sa han, men Elena var full av ny energi så han hängde med.

Ett par dagar senare kom rondan, ett stort gäng.

– Jag minns hur läkaren allvarligt lutade sig över mig och sa "du har en mycket allvarlig sjukdom". Och jag bara log, stort och runt. Hon upprepade "allvarlig", men jag var bara överlycklig över att ha fått en diagnos, att det inte var psykiskt. Far och en sköterska som såg på grät av lättnad.

Allt vände så snabbt. Efter år med svåra symptom tog det bara en timme efter första dosen kortison – och Elena kunde börja fungera igen.

– Jag minns sjukdomstiden som kolsvart, jag hade ett mörker inom mig, tyckte alla var idioter, säger Elena Larsson som var inlagd i Mora under valrörelsen 2006. Nu när hon fick medicin kunde Elena sitta med gubbarna i tv-soffan och diskutera politik, utan att tycka att det var något fel på dem som tyckte annorlunda.

I dag lever hon ett vanligt liv, jobbar heltid på DT som nattchef, medicinerar tre gånger om dagen och har en akutspruta som hon aldrig behövt använda.

– Det enda jag är riktigt rädd för är magsjuka, om någon har en släng av det så studsar jag undan, säger Elena Larsson som är beroende av att kroppen tar upp medicinerna.

När hon väl fått diagnosen bestämde Elena sig för att aldrig mer vara bitter, att vara tacksam för livet.

Hon vill inte ösa galla över läkarna som missade hennes symptom under många år.

– Mest är jag tacksam över att de till slut tog det på allvar. Jag är så glad att jag lever, säger Elena Larsson.

Men visst kan hon vara bedrövad över psykstämpeln hon fick dras med, och över alla år då hon var så obegripligt trött.

– Kamrater och arbetsgivare måste ju ha trott att jag var lat och arbetsovillig – det är jag ledsen för i dag, för det är ju inte den jag är. Jag är glad och positiv och det är kul att jobba, säger Elena Larsson.

Ragna Fahlander 023-936 05 [ragna.fahlander@dt.se](mailto:ragna.fahlander@dt.se)

Stäng